

מדינה לחוצה
01/09/2011

דברי יושב-ראש תנועת אומ"ץ באירוע חלוקת אות אומ"ץ 2011 ימים נוראים חלפו במשך כל השנה על המדינה. גם בשנה זו לא נוקתה האורווה השלטונית מהשחיתות הממארת ואזרחי המדינה התחלחלו למראה הרקב שפשה בצמרת השלטונית

כבוד מבקר המדינה, שר התקשורת והרווחה, היועץ המשפטי לשעבר, שופטים, אישי אקדמיה, אורחים נכבדים וקהל איכותי.

בכל שנה, לפני הימים הנוראים, נוהגת תנועת אומ"ץ להעניק אות הוקרה לבעלי תפקידים, גופים ואנשי תקשורת שפעלו בשנה החולפת וגם קודם לכן למען שמירת שלטון החוק, חיזוק הדמוקרטיה, תיקון עוולות חברתיות וחשיפת מעשי שחיתות ציבוריים.

בראשית דברי אני מברך את כלות וחתני אות אומ"ץ ומקבלי העיטורים לשנה הנוכחית. כולכם נבחרתם כראויים. המשיכו לתרום לחברה ולמדינה כל אחד בתחום פעילותו. ברשותכם אעבור מקודש לחול.

בכל שנה אנו מאחלים שבשנה הבאה עלינו לטובה יתחיל סוף-סוף תהליך הבראתה של החברה הישראלית השסועה והמפולגת, ומייחלים לכך שהאורווה השלטונית תתנקה מהשחיתות הממארת שהספיקה לשלוח את גרורותיה גם לחלקות הטובות. אבל המציאות העגומה טפחה בחודשים האחרונים על פנינו והציפה את המדינה בגלי סיאוב ותיעוב. השנה החולפת עברה עלינו לרעה למרבה הצער והבושה. אזרחי המדינה התחלחלו למראה הרקב שפשה בצמרת השלטונית ובקרב בעלי תפקידי מפתח בעוצמות מדאיגות.

נשיא המדינה לשעבר הורשע באונס ונדון למאסר. ראש הממשלה לשעבר עומד לדין בגין ביצוע עבירות פליליות. שר האוצר ושר העבודה לשעבר מרצים עונשי מאסר ממושכים. שר החוץ הנוכחי ממתין לשימוע אחרי שהוגש נגדו כתב אישום פלילי. שר משפטים לשעבר שהורשע בפלילים טען שנעשו לו האזנות סתר לא חוקיות. נגד שלושה ראשי הערים רמת גן, בת ים וטבריה הוגשו כתבי אישום והרשימה עדיין לא סגורה. בסוגריים אציין שבידי אומ"ץ מצויים חומרים מחשידים על פגיעות נוספות בטוהר המידות על-ידי כמה אישי ציבור בכירים במישור הממלכתי והמוניציפלי, ואנחנו לא נרפה עד שהחשדות יחקרו באורח רציני. לאומ"ץ יש מחויבות להמשיך ולשמור על הקופה הציבורית ולמנוע את המשך התעשרותם הסמויה של נבחרים ציבור במהלך שירותם הציבורי.

אי-אפשר שלא לכלול באירועים הקשים של השנה החולפת גם את פסילת המינויים של מועמדים לתפקידי רמטכ"ל וראש השב"ס, אחרי שאושרו על-ידי הממשלה, בנימוק שהם פגעו בעבר בטוהר המידות. אבל גולת הכותרת השלילית הייתה, ללא ספק, חקירתו באזהרה של שופט עליון בחשד שעבר על החוק. זו הייתה נקודת השבר של המערכת המשפטית הסדוקה.

השנה החולפת הייתה, למרבה הצער, שנה של פריקת עול כללית, נפרצו סכרים באכיפת שלטון החוק, התערערו יסודות המינהל התקין, העמיקו הפערים בחברה הישראלית. האילמות והסכינאות בקרב בני הנוער שברו שיאים שליליים, המוסר הציבורי מתרסק, והשחיתות הגואה מוסיפה ללחך, שוחקת את התקוות ומרעילה את הדור הצעיר. בשנה שחלפה, התסכול והכאוס הגיעו לממדים בלתי נסבלים.

גילויים על פוטש צה"לי, כביכול, בלבול את תושבי המדינה. אזהרה פומבית מפתיעה של ראשי השירותים החשאיים לשעבר על תפקודם הבעייתי של מקבלי ההחלטות המכריעות במדינה הוסיפה מבוכה ומבולקה. תשלומי השוחד הפכו למכת המדינה ודמי החסות הפכו לחלק מהנוף הפלילי המעיק.

זאת ועוד: ההון השחור השנתי שהתגלגל בשנה החולפת הסתכם ב-180 מיליארד שקלים. עשרות מיליארדי שקלים הופקו מפשיעה חמורה, סמים, הימורים וזנות. ולא בכדי: ארגוני הפשע חדרו לתחומים מרכזיים במשק ובחברה: מזון, טקסטיל, שוק ההון, נדל"ן, אנרגיה, מלונאות, ספורט ובידור. יש להם גם מאחזים בשלטון המקומי. את מקום הגישור המשפטי החלו לתפוש בוררויות של העולם התחתון.

רשויות מקרטעות

על כף המאזניים מונחים כעת לא רק צביונו המוסרי, אלא החוק הישראלי הצולע שאינו נאכף כראוי על-ידי משטרת ישראל. ידה של המשטרה קצרה מלהושיע בעיקר כאשר הולכות ומתרבות בקרב השוטרים עבירות

של משמעת ובלעדיה. דומה ששורש הרעה נובע מכך ששלוש הרשויות המהוות את היסודות של הדמוקרטיה במדינה מקרטעות.

הרשות המחוקקת נחשפה בשנה החולפת כמי שנשבתה חלקית על-ידי אילי הון שעשו בכנסת כבתוך שלהם, מוקפים חברי-כנסת סוגדים ומתחנפים. סימני ההיכר של המשכן היו הסחיטה הפוליטית וחוסר השוויון בנשיאה בנטל. חברי-כנסת לא מעטים המשיכו לדאוג לאינטרסים האישיים שלהם, להתרפק על מנעמי השלטון ומעלו בשליחותם.

הרשות המבצעת המנופחת בעשרות שרים וסגני שרים, שחלקם מקבלים מענקי אבטלה נדיבים, הפגינה ניכור וחוסר רגישות כלפי אזרחי המדינה בדומה לממשלות הקודמות. החיבורים בין השלטון להון התהדקו. הנהנתנות הבלתי נלאית של שרי הממשלה התחרתה בראוונות הגרוטסקית של הטייקונים. נהוג לומר שכל עם ראוי למנהיגיו, אבל יש לנו בישראל יש עם נפלא. המצב אצלנו הפוך. חלק ממנהיגינו אינם ראויים לנו.

הרשות השופטת, שאמורה להיות עצמאית, בלתי תלויה, מבוצרת ואמיצה, לכודה כיום בידי שתי הרשויות האחרות המבקשות לסרסה. לרוע המזל, גם במערכת המשפטית דבק הרבב. התנהלותם הבלתי תקינה של כמה שופטים ואנשי פרקליטות הטילה כתמים על המערכת. האם זה מקרי שבית המשפט העליון זוכה לאמון מוגבל של הציבור ולמעלה משליש מאזרחי המדינה אינם מאמינים כלל במערכת המשפט? זה אות מבשר רע. ההסתערות על בניין בית המשפט העליון באחת ההפגנות ההמוניות שהיו באחרונה בירושלים בשנה החולפת, מדאיגה מאוד. חבל שלא נמצא לכך ביטוי הולם בתקשורת.

תקשורת מגמתית

גם התקשורת לא יכולה לרחוץ את כפיה. כלי התקשורת נשלטים בחלקם בידי ברונים שמעדיפים לשרת את האינטרסים של בעלי בריתם - אילי ההון והפוליטיקאים - יותר מאשר את אלה של ציבור הצרכנים, שצרכותיו כבר אינן נשמעות. הטייקונים השתלטו בהדרגה על יתר כלי התקשורת. חלק ניכר מכלבי השמירה של הדמוקרטיה ושל טוהר המידות הפכו לכלבי פודל שמשרתים את אדוניהם המו"לים והעורכים, שכמה מהם בזים לחוק אך מטיפים מוסר לאחרים.

כעיתונאי ותיק שמילא גם תפקידים ציבוריים במוסדות העיתונאיים, אני חש צער רב לנוכח חדירת השחיתות לתקשורת האלקטרונית והכתובה, ודואב על השחיקה המשמעותית באתיקה המקצועית. התקשורת עמוסת כתבי חצר ולשכה הפכה להיות מגמתית ותלויה.

עיתונאים אמיצים ובלתי תלויים ששוחים נגד הזרם העכור מכונים לעיתים "הזויים". עיתונאים אלה הינם בני בריתנו. גם פעילי אומ"ץ זוכים לכינויים מחמיאים לא פחות - "טהרנים" ו"סוכני מוסר" - ואנחנו אפילו לא נעלבים.

מבקר של אמת

באפלה המעיקה בלט בשנה החולפת, כמו בשנים הקודמות, מגדלור רב-עוצמה שאנו חבים לו הרבה. זהו מבקר המדינה השופט בדימוס מיכה לינדנשטראוס, שהצליח לצקת תוכן מהפכני במוסד המבקר, הצמיח לו שיניים חדות ופתח עידן חדש בתולדותיה של ביקורת המדינה.

משרד מבקר המדינה טיפל בשנה החולפת בשורה מגוונת של נושאים שעמדו על סדר היום הציבורי. ידו של המבקר הייתה כמעט בכל: בהיערכות צה"ל למלחמה, התנהלות המערכת הביטחונית סביב מינוי הרמטכ"ל, המחדל של שירותי הכבאות, אסון שריפת הכרמל, תפקודה הבעייתי של הפרקליטות, הנהנתנות של שרים וחברי-כנסת, שאלת כשירותו של המפכ"ל המיועד, העוולות שנגרמות לניצולי השואה ומינהל לא תקין שהיה בשידור הציבורי. באחרונה החל משרד המבקר לבדוק גם את הבעיה החמורה של הדיור הציבורי שהציתה את המהפכה החברתית.

אין ספק שפעילותו המבורכת של מבקר המדינה סיעה לביצור שלטון החוק ולבלימת העבריינות השלטונית. אומ"ץ הינה בת-ברית נאמנה של משרד מבקר המדינה, מעבירה חומרים חיוניים ומסייעת להאיר פינות אפלות, ועל כך אנו גאים.

מבקר המדינה הקים במקביל בשנה החולפת ועדה ציבורית מיוחדת לבחינת התופעה הפסולה של החיבור בין השלטון להון. נציגי אומ"ץ העידו בפני הוועדה ומסרו לחבריה מידע מאלף. נושא בעל משקל זה העסיק את תנועת אומ"ץ מאז הקמתה. ביוזמתנו הוחזרו במרוצת השנים סכומי כסף לא מבוטלים לקופת המדינה.

לא בכדי בחרנו בחיבור ההרסני של השלטון להון כנושא המרכזי בחלוקת אות אומ"ץ בשנה הנוכחית. מבקר המדינה הינו אורח הכבוד שלנו באירוע זה. נוכחים עמנו גם חברי הצוות הבכיר של המשרד. בשם אזרחי המדינה אנו אומרים לכם מילה אחת: "תודה".

המחאה החברתית

ומעניין לעניין באותו עניין. תנועת המחאה החברתית שהחלה ביוזמת מעמד הביניים ושטפה את המדינה בשבועות האחרונים בתנופה רבה, הבהירה בהדרגה לאילי ההון שהם כבר לא בעלי הבית במדינה שעל פיהם יישק כל דבר. העידן המעורפל שבו לא היה ברור מי שולט במי, השלטון בהון או ההון בשלטון, הגיע לקיצו ואנו מברכים על כך. המהפכה החברתית ששינתה את סדר היום הציבורי מן הקצה ועוררה את החברה הישראלית לסולידריות, למעורבות ולהדדיות אחרי שנות שאננות ופאסיביות ארוכות, מצאה את אומ"ץ מוכנה לקראתה.

כבר בעת הקמת תנועת אומ"ץ חרתנו על דגלנו בצד המאבק בשחיתות השלטונית את הצורך במאבק למען צדק חברתי ומשפטי ששלובים זה בזה. למטרה זו הקמנו שלוחה חברתית מיוחדת שעסקה בשנים האחרונות בנושאים שהם בנשמת אפה של החברה ולא רק של המעמד הבינוני: נוער במצוקה, דיור ציבורי, שוויוניות ברפואה, עיוותי מיסוי, קצבאות פגומות, סבלם של נכים ומוגבלים. בעיות מיוחדות של בני הגיל השלישי, התעללות במוסדות שבהם מאושפזים מוכי גורל ועוד כהנה וכהנה. קיבלנו בברכה את פעילותה של תנועת המחאה שחוצה כיום מגזרים ומעמדות, ומבטאת מצוקה כלכלית ותסכולים שהיו קיימים מזה שנים רבות. אנו משתפים איתה פעולה בכמה מישורים.

לקראת סיום דברי אני פונה אל מנהיגי תנועת המחאה החברתית בבקשה שהתביעה לצדק חברתי תקיף את כל שכבות האוכלוסייה, בעיקר האוכלוסיות החלשות שבגלל רוע מצבן מתקשות למחות. עצתי לכם: שימרו על אחדותכם ואל תסתפקו רק בדרישה לצדק חברתי. צדק אינו ניתן לחלוקה. דירשו גם צדק משפטי, חינוכי ורפואי. אומ"ץ תהיה כל הזמן איתכם ולצידכם.

אני מבקש לבטא בדרך מוחשית את החיבור שבין תנועת המחאה התובעת צדק חברתי לתנועת אומ"ץ, הנאבקת מאז הקמתה למען אותה מטרה. אני מתכבד להגיש את הלפיד הטבוע במרכז סמלה של אומ"ץ ליו"ר אגודת הסטודנטים של האוניברסיטה הפתוחה און סבר, שהוא גם חבר הנהלת אומ"ץ, ולסגן יו"ר התאחדות הסטודנטים הארצית עופרי רביב, על-מנת שיעבירו אותו לחבריהם מחוללי המהפכה החברתית בצירוף איחולינו: "חיזקו ואימצו. המשיכו במאבק". אתם תנצחו.